

ધી ન્યુ સીવીલાઈઝડ

થીએટ્રીકલ કુંઁ

ઓફ ગ્વાલીઅર.

શ્રીમતી મંજરી

નાટકના ગાયનો ત્યા હુંકસાર.

નાટક રચનાર—

સુનશી અબ્બાસ અલી સાહેબ,

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર—

કુંપનીના માલીકોના માટે.

શ્રી કમ્પ્લી દશા ઓશવાળ બો. પ્રેસ,

ખડક, મહાજનવાડી-મુંબઈ, ડ.

આવૃત્તી ૨ છ.

પ્રત ૫૦૦૦

કીંમત ૪ આના.

મુંબઈ જિલ્લા પીઠ મંથાલ
અધિકારી
મુંબઈ જિલ્લા પીઠ મંથાલ
૬૩૮૦૧

આ પુસ્તક મુંબઈ માંડવી ખડક નાં. ૨૦૨-૨૦૪ શ્રી કચ્છી દશ
ઓશવાળ યો. પ્રેસમાં શાં ઠાકોરદાસ મંગલજીએ છાપ્યું અને
ધી ન્યુ સીવીલાઇઝ થીએટ્રીકલ નાટક કું નાં માલેકા
મી. અલારખી અને રહેમુજતે બાલીવાલા
આનંદ થીએટરમાં પ્રસિદ્ધ કર્યું છે.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૮૬૭૧ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ શ્રીમતી મંજરી

વિષય ૬૩૧૮:૨-૩ ૩૬૮

“ શ્રીમતી ” મંજરી નાટકમાં આવતા મુખ્ય પાત્રો.

❀ પુરૂષ પાત્રો ❀

જુગલ કીશોર—એક પાકટ ઉમરનો બ્રાહ્મણ, મંજરીનો પિતા
જલાલઉદ્દીનનો પાલક.

જલાલઉદ્દીન—એક મુસલમાન યતીમ છોકરો.

દયારામ—હિંદુ શરાફ જુગલ કીશોરનો શાહુકાર.

રાયબહાદુર જાનકીનાથ—આગરાનો એક મશહૂર શાહુકાર

કમરુદ્દીન—એક મશહૂર મુસલમાન વેપારી.

નયનાથ—જાનકીનાથનો મીત્ર અને ચંપાનો આશક (કાના મારવાડી)

ભંડારકર—જાનકીનાથનો વકીલ.

અમરસીંગ—એક બીલ.

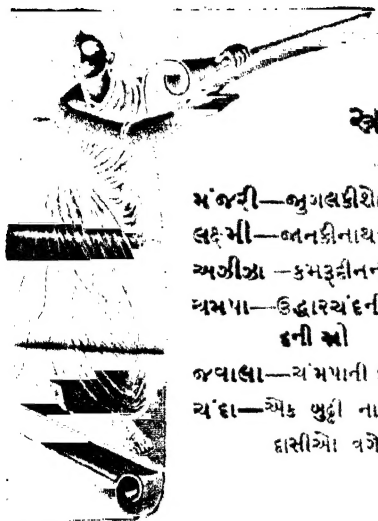
ઉદ્ધારચંદ—હિંદુ શરાફ, ઉધારીમાં પાયમાલ થયેલ.

મરોડચંદ—ઉદ્ધારચંદનો મુનીમ.

રોકડચંદ—ઉદ્ધારચંદનો જમાઇ.

કલ્સન }
હરીહર } તથા કડકા જેન્ટલમેન.
નીકલસન }

પોલીસ કમીશનર, સિપાઇઓ, હુટારાઓ, સાધુઓ વગેરે વગેરે.

આ પાત્રો.

મંજરી—જુગલકીશોરની પુત્રી.

લક્ષ્મી—જનકીનાથની સ્ત્રી.

અંજીઆ—કમરૂદ્ધીનની સ્ત્રી.

ચમપા—ઉદ્ધારચંદની દક્ષિણબલ પુત્રી રોકડચં-
દની સ્ત્રી

જવાલા—ચંમપાની દાસી.

ચંદા—એક બુદ્ધી નાવક.

દાસીઓ વગેરે વગેરે.

પ્રસ્તાવના.

પૂર્વ વૃત્તાંત.

સ્થળ આગરા.

Man proposes, God disposes.

અવધ પ્રાંતના એક મશહૂર શહેર આગરાનો રહેવાસી પંડીત જુગલકીશોર સન ૧૮૫૭ ના દિલ્હીના બળવા પછી જ્યારે પ્લેઝે હિંદુસ્તાનપર પહેલો હુમલો કર્યો ત્યારે પોતાની સ્ત્રી એટલે મંજરીની માતાને જાલીમ પ્લેગને ભેટ કરી બેઠો. મંજરી જ મહિનાની ઉંમરમાં પોતાના માતાના મમતા ભર્યા ખોળામાંથી જુદી થઈ. જુગલકીશોરના મોહલ્લામાં શમશુદ્દીન નામી એક પંજાબી પોતાની ફેમેલી સાથે રહેતો હતો, તેવણને પણ જાલીમ પ્લેગે પોતાના પંજામાં ફસાવ્યા. શમશુદ્દીન અને તેની ધણીઆણી એક વરસનો માસુમ છોકરો છોડી પોતે આજીવન દુન્યાએ ફાનીથી કુચ કરી ગયા. એક વરસનો છોકરો પોતાના ખાલી થઈ ગયેલા ઘેરની બારીમાં ઉભો રહી ફરિયાદની આકારમાં રહે છે, પણ તેના દર્દે ભર્યા શબ્દો તે નથી કે જેના અર્થે દુન્યાની ડીકસનેરીમાં મલતા થાય. જુગલકીશોર જલાલના બાપનો મિત્ર હતો. પોતાની પત્નીને સ્મશાનમાં છોડી પોતાની પુત્રી મંજરીને ખોળામાં લઈ આવતો હતો કે એની નજર જલાલઉદ્દીનના દિલ ઉશ્કેરતાં ભર્યા એકરા ઉપર પડતાં દુખી દર્દીમંદ જુગલ કીશોર એકદમ ઉપર ગયો અને સારા ઘરમાં જલાલને જીવતો જોઈ એટલો રડ્યો એટલો કે જેના ઉપર વીતી હોય તેજ શમજી શકે. જલાલ અને મંજરી હવે

જુગલની બે આંખો છે. જલાલને કસલામાં તારીમ બપાવી છે અને તેમજ મંજરીને હિંદુ ધર્મ ચુસ્ત કાઢી છે. જલાલ મંજરી બેઠો કાઠ બહેનનો એટલો પ્રેમ છે કે એવજૂના પવીત્ર પ્રેમમાં કાઠ પણ ધાર્મિક વિરૂધતા નાખી શકતો નથી.

અમારો નાટક રંગેગના જમાનાથી લગભગ અઠાર વરસ પછી શરૂ થયું છે.

અમારા નાટકની શરૂઆત અહિંથી થઈ છે.

ઈશ્વર સ્તુતિ.

અંક પહેલો.

પ્રવેશ ૧ લો. જુગલકીશોરનો મહાન.

જુગલકીશોર એક દવાસમ નામી સાહુકારનો કરજદાર છે અને આજે એના હેલ્સા તકાળએ ખીમાર જુગલકીશોરની હાથે વધુ ખસળ થઈ મછ છે. આખરે લાચાર થઈ પોતાના જુના મીત્ર રાયબ-હાદુર જનકીનાથને ચાર હજાર રૂપિયાની મદદ લેવા માટે જાણાવે છે. જનકીનાથ રૂપિયા આઠ દિવસની મુદત ઉપર આપે છે અને તેજી મુદત માટે મંજૂરીને પોતાના સાથે જમીન તરીકે લઈ જાય છે. સતી મંજૂરી જનકીનાથની ધણીયાણીની સેવા કરવા માટે તેમાર થાય છે. જલાલ પોતાની બહેન મંજૂરીના બદલે જનકીનાથના સાથે જવા તૈયાર થાય છે. પણ જનકીનાથને મુસલમાનથી નફરત છે અને એ મંજૂરીનેજ લઈ જાય છે. જલાલ પોતાની ઇસલામી કૌમ માસે ચાર હજાર રૂપિયાની બીક માંગવા જાય છે. જોઈ જોઈએ કે મુસલમાન પોતાના ચતીમ જગ્યા સાથે સહુક કરે છે. જલાલે જતી વખતે પોતાના કૌમી બાપ પંડીતને ધણી મંજૂરીથી આ કહ્યું હતું:—

ગયસ્તે કૌમી અગર ગરમા ગઈ ઈસલામકી,
ક્યા હજારોકા બચાં લાખો હય કીસત નામકી.
જતી રખે મે ચતીમે કૌમકી બેદ જુદે,
કટ ઉગલકે રહીને કૌલતે મેદ મુદમે.

પ્રવેશ (૨) જો—ઉદારચંદ શેઠની પુત્રી ચંપા કે જેના માથા ઉપર ફેશનનો ભૂત સ્વાર છે. ઉદારચંદે ઉધાર આપેલા રૂપિયા બધા કુબી જવાથી હવે જોનો વિચાર છે કે પોતાની પુત્રીને કોઈ પૈસાવાળા સાથે પરણાવવા માટે ઠરાવ કરે છે. પોતાના મુનીમ મરોડચંદને રોક-ડચંદ નામી કરોડપતીનો કામળ સંભળાવે છે કે ચંપા સાથે વિવાહ કરવાના વિચારથી આવે છે. બસ હવે શું છે દોલત દોલતથી થઈ જશે.

પ્રવેશ ૩ જો—જલાલ ચાર હજાર રૂપિયા માંગવા જાય છે. યંગ મુસ્લીમ એસોસિએશન (young muslim association) નો સ્થિપાત્ર મળે છે અને તેને જલાલ પોતાનો ધરાદો બહેર કરે છે, સ્થિપાત્ર પોતાનો પટો પહેરાવી પોતાની જગાહે એસોસિએશનન જલસામાં જવાની તરકીબ બતાવે છે. મંજરી પણ જનકીનાથના ધણીયાણી લક્ષ્મીના મેલા કપડાં ધોવા સારૂ નદી ઉપર જાય છે કે અચાનક પોતાનાં લાઇ જલાલની સાથે મુલાકાત થાય છે. લાઇ બહેનની દુઃખજરી વાતચીત.

પ્રવેશ (૪) થો—“ Priole has a fall.”

જનકીનાથના ઘેર આજે હોળીની લીલા લહેર થઈ રહી છે. એટલામાં પંડીત જીમલકીશોર પોતાની પુત્રીને મળવા આવે છે; પણ જનકીનાથના તથા એની પત્ની લક્ષ્મીએ ધક્કા તથા ગાળો આપી બહાર કઢાવે છે. જીમલ નીરાશી મને આપ આપતો ચાલ્યો જાય છે. મંજરી પોતાના પીતાનો અવાજ સંભળીને આવે છે અને પોતાન

પીતાને ન જોતાં લક્ષ્મીને પુછે છે. લક્ષ્મી કોણમાં જરોબર જવાબ નથી આપતી અને પોતાના પગ ચાંપવાને હુકમ કરે છે અને પોતે સુષ્પ્ત જાય છે. જનકીનાથ પણ શરાયની ધુનમાં સુષ્પ્ત જાય છે. હુટેરાઓ આવી મંજરી પાસેથી ચાવીઓ માંગી મંજરીએ પોતાના ધણીવાણી લક્ષ્મીને જગાડી. લક્ષ્મી સાથે હાથ પાછ યજ્ઞ રહી હતી કે મંજરીએ પોલીસ કમીશનરને ટેલીફોન કરે છે એટલામાં લક્ષ્મીને હુટેરાઓ બેળન કરે છે. મંજરી હુટેરાઓના સરદારની પીસ્તોલ સહાયથી પોતાના કપળમાં સહાયથી અને તેજ પીસ્તોલથી બે હુટેરાઓને જમીનદોસ્ત કરે છે. આ જોઇ બાકી રહેલા હુટેરાઓએ મંજરીને બેરી લીધી અને તેની ઉપર હુમલો કરે છે કે પોલીસ કમીશનર પોતાના હથિયારખંડ સ્ટાફ સાથે દાખલ થાય છે. મંજરીને આવા બહાદુરી ભરેલા કામ માટે “શ્રીમતી” મંજરીનો ખેતાવ્ય ધનાયત કરે છે.

પ્રવેશ (૫) એ—જનકીનાથનો મીત્ર કાનો મારવાડી નયનાજી ઉદારચંદની દિકરી ચંપા ઉપર આશક છે. વળી એના સાંભળવામાં આવ્યું છે કે તેણીના વિવાહ રોકડચંદનામી શેઠ સાથે થવાના છે એથી રોકડચંદનો રૂપ બનાવી ઉદારચંદ તથા ચંપાને હજે છે. રોકડચંદનો સામાન સ્ટેશનથી હેલકરી લાવે છે પણ નયનાજી એને સમજાવે છે કે આ ઘર ઉદારચંદનો નથી અને એને બલતોજ ઠેકાણો બતાવે છે.

પ્રવેશ (૬) ઠા—યંગ મુસલીમ એસોસીએશનમાંથી જલાલ ઉદ્દીનને કમરૂદ્દીન નામી મશહૂર વેપારી પાસેથી ચાર હજારના બદલે આઠ હજાર રૂપિયાનો એક મલે છે.

પ્રવેશ (૭) એ—નયનાહને રાકડાંદ સમજી વિવાહની તૈયારી.

પ્રવેશ (૮) એ—બોમ્બે બેંકની યુ. પાની બેન્કમાં બેંક મદા-
વવા જાય છે. બેંકનો મેનેજર જલાલને ચીથળે હાથ જોડે બેંક ચોરીનો
સમજી પોલીસના સ્થાપીત કરે છે. અમાનક કમરફીત પણ ત્યાં આવી
પુમે છે અને જલાલને હોડાને છે જલાલને બેંકમાંથી રૂપિયા મળે છે.

ફોપ સીન.

અંક બીજો.

પ્રવેશ (૧) હો—નયનાજી લગ્ન ચમત્કારના વિવાહથી ખુશીમ નાચરંગ થઈ રહ્યું છે. એટલામાં ખરો રોકડચંદ પોતાના સમાન સાથે આવી પુગે છે. આખર દુધનો દુધ અને પાણીનો પાણી.

પ્રવેશ (૨) જો—જનકીનાથના હરમાં આજે મંજરીને આહમો દહાડો છે. જનકીનાથની નીચત્તમાં ફરક આવી ગયો. દોષાથી મંજરીની પતીવરતા ભંગ કરવાની ઇચ્છા કરે છે. સતી મંજરી પોતાનો દામન ખચાવી રહી છે એટલામાં નયનાજી આવે છે. જનકીનાથના રંગમાં ભંગ થઈ જાય છે. નયનાજી જનકીનાથને ખબર આપે છે કે જલાલને રૂપીઆ મળી ગયા છે. જનકીનાથ જુગલને અમરસીંગ બીલના હાથે મારી નાખવા કહે છે તથા પોલીસ બોલાવવાની સલાહ કરે છે. મંજરી ભગવાનને યાદ કરે છે. શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનના દરશન થાય છે. શ્રીકૃષ્ણ ભગવાન દિલાશો આપે છે. મંજરી એવણને પકડવા દોડે છે પણ એવણ તો ગુમ થાય છે. જુગલકીશોર જનકીનાથને મંજરી વિષે પૂછવા આવે છે. અમરસીંગ બીલ જુગલના માથા ઉપર લાકડી મારે છે. જુગલ નીચે પડે છે. જુગલ ઉપર કપડો નાખવામાં આવે છે. મંજરી પોતાના પ્રિતાશ્રીનો અવાજ સાંભળી બહાર આવે છે. જનકીનાથ ફરીથી તેણીના દામન ઉપર હાથ નાખે છે કે જલાલકીશોર આવીને રૂપીયા ચુકાવી આપે

છે. જનકીનાથ ચાર હજાર રૂપિયા લઈ જલાલ ઉપર જુગલના ખુનો
ખોટો આરોપ મુકે છે અને જલાલને પોલીસને સ્વાધીન કરે છે.

“એક આફતસે તો મર મર કે હુવાયાજીબ,
પડગઈ ઔર ચેહ કચસી મેરે અલબાહ જઈ.”

પ્રવેશ (૩) જો—જેલમાં મંજરી જલાલને મલવા આવે છે.
અને જલાલને ખબર આપે છે કે જનકીનાથ હજી સુધી પોતાની
ખરાબ નીચ્ચત છોડતો નથી. જલાલ મંજરીને કમરહીનને ત્યાં જવાની
જાણ આપે છે. મંજરી જાય છે. જનકીનાથ આવે છે અને જલા-
લને સમજાવે છે કે હજી પણ તું જો મંજરીને મારા સ્વાધીન કરે
તો હું તને આ આફતથી બચાવી લેવા સક્તીમાન છું. પણ જલાલ
પોતાની હઠ છોડતો નથી અને આજા દુષ્ટકામ કરવાથી પોતે મરી
જવું પસંદ કરે છે.

પ્રવેશ (૪) જો—કમરહીનના ઘેરે મંજરીને આશરો મળે છે.
જનકીનાથને ખબર લાગવાથી તે કમરહીનને ત્યાં જાય છે અને કમર-
હીનને બહેકાવે છે. પણ આખરે એમજન થઈ ત્યાંથી પાછા જવું પડે છે.

પ્રવેશ (૫) જો—ઉદારચંદ નાદાર થઈ જવાથી કરજદારો હેરાન
કરે છે. ચમપા પાસેથી ધરેણા માંગે છે. પણ તે અપાયજ કેમ ?
સામરીયામાં નામ પરવળ્યો લાગી જાય. ચમપા દાસીના હાથે ધરેણા
મંગાવી પોતે કપાટમાં છુપાય છે. ધરમાં બે કપાટો છે. (૧) અને
નંબર (૨) નંબર (૧) માં ચમપા છુપાઈ છે. ઉદારચંદના ધરને
સામાન બધો જલાલ થઈ ચુક્યો છે હવે ઉપલાજ બે કપાટ બાકી

રહી ગયા છે તેમાંથી નંબર (૨) નો લીલામ થઇ ચુક્યો અને નંબર (૧) માં જેમાં ચમપા છુપાઇ છે તે નયનાજીએ પાંચસો રૂપીઆમાં ખરીદ કરી લીધું. કબાટો જવાને પછી રોકડચંદ આવે છે જે કબાટમાં ચમપા છુપાઇ હતી તે કબાટનો જલામ થઇ ગયો અને ચમપા તેના અંદર હતી. બધા અફસોસ કરે છે.

પ્રવેશ (૬) ઠો—જુગલકીશોરની લાશ ઉપર જુરૂરી બેઠી અને જલાલના હાથે ખુન થયું એમ સાબીત થાય છે, થોડીવાર પછી જુગલને લાન આવે છે. જુગલ જુરૂરી હાઉસ ના બારીમાં કુદી પડે છે. જુગલ દિવાનો થઈ ગયો છે. પોતાના ગુજરાન ચલાવવા માટે છોકરીઓની એક સ્કુલ ખોલી બેઠો છે. કમરદીન આવે છે અને મંજરીને પીલા શીખવવા સાર જુગલને સુપરત કરે છે. પણ ધ્યાન રાખવું જોઇએ કે બાપ દિકરી એક બેને ઝોળખી શક્યા નથી.

પ્રવેશ (૭) મો—જનકીનાથ પોતાના વકીલ બંડારકરના સાથે જુગલના કેસમાં નયનાજીને પોતાના તરફથી સાક્ષી આપવા વિચાર કરે છે. એટલામાં નયનાજી આવે છે અને એને સાક્ષીમાં શું કહેવું તે વકીલશાહેબ તથા જનકીનાથ પોથી પઢાવે છે.

પ્રવેશ (૮) મો—મરોડચંદ ઉદારમંદનો મુનીમ દિલ્હીમ શરાશીની નાની જેવી દુકાન ખોલી બેઠો છે. માણસો પોતાની ચીજો

મારગીજ રાખવા માટે આવે છે. નયનાજી પણ રોકડ અને પોલીસના બીકથી ચમપાને મરોડની દુકાનમાં છુપાવવા આવે છે. મરોડને લાલચ આપી ચમપા ને છોડી જાય છે. રોકડચંદ આવે છે મરોડચંદ ચમપાને રોકડચંદના હવાલે કરે છે.

પ્રવેશ (૯) મા—હાથ કોર્ટમાં નયનાજીની સાક્ષીએ ઠસનો રંગલી બદલી નાખ્યો. જલ્લાલ છુટી ગયો. અમરસીંગ બીલના નામનો વારન્ટ નીકળ્યો. જાનકીનાથને પકડવામાં આવે છે પણ જમીન ઉપર છોડવાનો કોર્ટથી હુકમ થાય છે.

ટ્રાય સીન.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ (૧) લેા—અમરસીંગ બીલને જનકીનાથે પોલીસ સ્વાધીન કરાવે છે, બીલની બે છોકરીઓને જલાલ પોતાના સાથે લઈ જાય છે. નીરાધારની કીંમત નીરાધારથી કરી શકે છે.

પ્રવેશ (૨) જો—(કૃષ્ણ મંદીર). પાગલ જુગલકીશોર લજ્જન મંડળી જમાવી બેઠો છે. મંજરી પણ શીખવા માટે આવી છે. જનકીનાથ નયનાજીના સાથે દર્શન કરવા માટે આવ્યો છે. જુગલ જનકીનાથને ઓળખી લેછે જનકીનાથ પણ જુગલને ઓળખી લે છે જુગલ એના પાછળ જાય છે.

પ્રવેશ (૩) જો—નયનાજી મરોડઅંદન ત્યાં ચમ્પાને લેવા આવે છે. રોકડઅંદ નયનાજીને સારી રીતે હિલુ બનાવે છે.

પ્રવેશ (૪) થો—મંજરીએ જલાલ કમરૂદીન અને અજીઝાને પોતાના પિતાશ્રી હવતા હોવાની ખબર આપે છે જનકીનાથ આવીને કમરૂદીન અને જલાલની પાસે માફી માંગે છે જુગલકીશોર આવે છે અને બધા સામે બેઠબરમ બોલે છે.

પ્રવેશ (૫) મો—મરોડચંદ રોડડચંદને જોધાબાઈ નામ પાનારીને ત્યાં લઈ જાય છે. નયનાજી આ વાત સાંભળી ચમપાને ઉશ્કેરે છે અને પોનાની સાથે જોધાબાઈને ત્યાં લઈ જાય છે.

પ્રવેશ (૬) ઠો—અમરસીંગ બીજાને કોઈ તરફથી ફાંસીનો કુકમ થયો હતો કે જુગલકીશોર આવે છે તે અમરસીંગને ખચારી લે છે.

પ્રવેશ (૭) મો—જોધાબાઈને ત્યાં રોડડચંદને ઉલ્લુ ખનાવવામાં આવે છે. નયનાજી ચમપાને લાવીને બતાવે છે.

પ્રવેશ (૮) મો—કમરફીનના ધરમાં મંજરીને એકલી જોધ જાનકીનાથ તથા નયનાજી દાખલ થાય છે. જાનકીનાથ મંજરીને કહે છે કે યાતો મારા દિલની મુરદ પુરી કર યાતો મરવા તૈયાર થા. સતી મંજરી બદકામ કરતાં મરવું વધું પસંદ કરે છે. જાનકી મંજરીને મારવા જાય છે કે જલાલ આવે છે અને મંજરીને ખચાવી લે છે. જાનકીનાથ જખમી થઈ નીચે પડે છે,

પ્રવેશ (૯) મો—નયનાજીએ ચમપાને ઉશ્કેરવાની બાજી તો ખુબ રચી હતી. રોડડચંદને જોધાબાઈને ત્યાં ઉલ્લુ તો ખનવું પડ્યું હતું પણ હવે ચમપા અને રોડડચંદ બેઉ મળી નયનાજીની હદ બીનાની ફજેતી કરે છે.

પ્રવેશ (૧૦) મે—જુગલકીશોર અને કમરુદીને મંજરીના
 વિવાહ શ્રીનરેખલ કેલાસનાથના પુત્ર અમર સાથે કરી આપે છે.
 નાયરંગનો જલસો યાવ છે એટલામાં જઘાણુદીન આવી પોંદ્યે છે
 અને ખુશી ખબર સંભળાવે છે કે મને ઇસલામી કોમ નરકથી
 ઇસલામી મીશનરીનો મોટો હોદ્દો અર્પણ કરવામાં આવ્યો છે અને
 એક એલ મન્ડીયા મુસલીમ એજનેન્સી દિલ્હીમાં સ્થાપના થઈ છે.

❀ અંક પહેલો. ❀

ઈશ્વર સ્તુતિ.

(૧)

બાળકો.

હૈયા મોરે હર આવારે,

નયનન કો બસાવો, ઘર આવો.

પીયા બસૈયા તુમ બીન બીતી ઘોર ભોર સાંવર છીન-આવો,
રીઝાવો, બીલાવો.

પીર ધીર ન પીચે, આન સજન મીલ જાય.

જાઉ લાઉ પીઆકો બુલાય પ્યારેપે પ્રાણ બલહારી,

ગુનસે ધુનસે હું પુકાર—હૈયામોરે.

(૨)

અમયા:— મંચતો લન્ડનસે પૌડર મંગાવુંગી,

ઉસે જોબનકી બચુટી બઠહાવુંગી,

ઈસમેટીક સે બાલમંચ બનાવુંગી,

વૉટ યુ સે (What you say)

રહે ન કોઈ સ્ટાઇલ મેકસર માઈ ડીયર,

ફીડુંગી રોજ ઈધર ઔર ઉધર માઈ ડીયર.

બોલોબોલો પ્યારેજીયા કયસી બની લેડી,

લઉ ગલેડી એક નેકલેસ રેહા.....મયતો લન્ડન.

(૩)

ચમપા:—પીલ પડ ગઇ સખચોકે બોલનસે,
 તુમલી મંગાવો સખી ઈંગલીશ ગવનકો.
 ફેશન બહારદાર નાર સીખના—પીલ પડગઇ,
 નજર બદલ સકલ સખ્યાં.
 તાને દેકર દીખાઇ અખ્યાં,
 ચતર મુઘડનાર—પીલી પડ ગઇ.

(૪)

મંજરી:—જોતન લગે પીર પ્રભુ વોહ વનહી જાને પીર,
 ઐર ન જાને સાર કોઇ યા તુમ જાનો રઘુપીર.
 તુમ જાનો રઘુપીર પીરકો ફીર કયું બેરલગાઇ,
 બેગ ખખર લો ફુખચારીકી ઘોર બટા હર્ષછાઇ.
 મોરી મુઘડે શામા કાહેકો ખીસાર દીની,
 કાહેકો ન આએ ધામ અયસે બેકદર નાહી તુમહો.
 ફુખકો હરો.

(૫)

દાસીઓ:—કાહેકો કાલે રંગ શ્યામરે મુન બંસીવાલે,
 મુખસે ન બોલે કાના, મુખસે ન બોલે કાહેકો કાલે.
 ચલા જાને ઢીઠ કનાહી, રંગ દાલી ચોલી પરાઈ,
 બારા જોરી બાર બારકી, બઠે લોલે ભાલે હો.
 મુખધામરે મુન બંસીવલો.

(૬)

લક્ષ્મી:— જુલા ડાલા બાદરવા રંગીલા ઝુંકાયા,
લે ખ્યાલા નીરાલા, સોહન મધ વાલા
કુત મુજકો પીઝાના રેહ્યાં મોરે પ્રાણુ

કનંચવાલા—લે ખ્યાલે.

હોલી ખેત્રી હયરે ચાલી ચોલી સાંડી સજન,
તોસે ભીજ મોહન હારે સારે જવન (૨).

(૭)

મંજરી:—હમરી કદર અજબ ઘટાછ.

અબ જીયાસે મોરે પ્રભુજી.

નીરધનકી બુધ બીરમાઈ,

સલીરે સલીરે દીયા બે પરકો ચરકા.

સકલ હઠીલે હરકાએ નૈન ફરકા,

તારો નાવ મોરો તુહી કન્હી ચારે મંજરી

ડરત તોરી ગીરધારી.

(૮)

અમપા:—જારે કાને લાલા આંખ ન મારરે.

હથીયારરે પુરે અચારે.

માથેકી ખીડકી એક બંધ હુધ હૈ,

ઉસકો તુ ખોલ કીવાડરે.

નયના:—આંખ હયકાની પાંછી પ્રેમકા જખમી.

પીંજરેમે પલકકે ડાલા.

(૯)

ચમપા:—મેરી ફૂલી પુલી જવાનીકી બગિચા
 અબઆએ કેઈ માલી રંગ રસીયા.
 કચ્ચી કચ્ચી ઉભરીં અનારોંકી કચ્ચા,
 જયસે મલકીયે પ્રસાહો ગરવા.
 એક હીન પુછા ભવોંસે નબરને,
 કોન હમ દાનામે તેજહૈ ખડકે,
 એક ગલા કાટે તો એક દિલ છેદે.
 કહા મયને દાનો બહાયેં લહુ નધ્યા.

ડોપ સીન.

અંક બીજો.

(૧૦)

મંજરી—માકા મોહન હરે ઘેર બેઠા રે આલો,
કહી લાલો રે ગુજરાતી મુઠો
કે હાથે સોઢે રૂઠો,
કહી મુઠો લાલો ચીપ મહાને ઝાઝરયા.
(અમકા ને) મુઠ મૂગ નયની રીઘરજ,
પડે તો બોંબા મોતી લાલો—માકા મોહન.

(૧૧)

મંજરી—ભગત બે ચેન હો કમુ કર તુમે આરામ રહે,
આ મઠ સામવહાં યૌર કહાં શામ રહે.
દુખને છેદા હુય ચે મન, રંજસે મુખા હુય બદન,
અમ તેરે મુખસે લગી બંસરી ચે શ્યામ રહે.
લાજ કયા આખની ગવાણે ચે ગવાણે બલલા,
હાસી છુટ જાય તુ વૈકુંઠમે બીસરામ રહે.
નામ હૈવાહુ ન હો નામ હેસાઈ ગીર ચર,
આપડી મંજરી કે નામકા કુચ્છ નામ રહે.

(૧૨)

શ્રીકૃષ્ણ:—ઉઠ જાગ મુસાફરી રૈન ગઈ રવી થાલમે કે સર લાયા હય,
 તેરે માથે તીલક કરને કે લીયે ખુદ કૃષ્ણ કનહયા આયા હય.
 ઉસ નયનમે જોતી સરૂપ રહે જીસ નયનમે નીર સમાયા હય.
 તેરે જલસે જલા હય ચે પ્રેમ દીયા કયા ખુબ દીયા ચેહ
 જલાયા હય.

(૧૩)

મંજરી—દરશન દે ગએ નાથ હમારે નેત્ર રહે દરશનકે ખ્યાસે,
 સુર્ય છુપા નયનો કે હોતે સુર્ય મુખી કયા કહે ઘટાસે.
 મુંતકતાહી રહે ગયા દરપન બની છલાવા દરશન છાયા,
 છ ગઈ મનમે છબી તો છીપકર આંખો દે. કુછ
 નજર ન આયા.
 અલીઆના ઓ કાના તોહે જાને ન દુંગી રખખુંગી
 બનસી છુપાયકે,
 મારે માંબનકે ચોર તોરી ચોરી કરંગી લુટંગી
 ઘરમે ખુલાયકે.
 તોરી દાસી ઉદાસી રે બાંકે બેહારી,
 બીગડીકે જાના બનાયકે.
 કબી છોડે ન મંજરી તે હારે ચરણ તોહે,
 પાયા હય જગકે જવાય કે.

(੧੪)

ਮੰਝਰੀ:—ਅਧ ਅਰਧ ਤੇ ਫੇਵਤਾ ਜਾਤੀ ਹੁੰ ਮੁਸਲੀਮ ਫ਼ਾਰਮੇ,
ਕਰਤੀ ਆਸਾਖਨ ਤੇਰਾ ਕਰਯਾਦ ਤੇ ਆਕਾਰਮੇ.
ਮੁੰਸ਼ਕੀਲੇ ਆਸਾਨ ਕਰਦੇਨਾ ਫ਼ਯਾ ਆਖੀਨਕੀ,
ਦੁਰ ਹਸਾਮੇ ਮੰਝਰੀਕੀ ਐਰ ਜਲਾਲਉਦੀਨਕੀ.

(੧੫)

ਜਾਨਾਰੀ ਐ:—ਪੀਠੇ ਹਮ ਤੁਮ ਜੇ ਚਲੇ ਜੁਮਤੇ ਮਧਯਾਨੇਸੇ,
ਜੁਕਤੇ ਕੁਝ ਯਾਤ ਕਈ ਸੀਸੇਨੇ ਪਧਮਾਨੇਸੇ.
ਹਮਨੇ ਫੇਘੀ ਹੁਧ ਕੀਸੀ ਸ਼ੋਘ ਕੀ ਮਰਤੀ ਲਰੀ ਆਂਘ
ਮੀਲਤੀ ਜੁਲਤੀ ਹੁਧ ਚਲਕਤੇ ਹੁਵੇ ਪਧਮਾਨੇਸੇ.
ਪੀਲੁ ਪਕਯਾਵੇ ਪਕਯਾਨੀਵੇ ਆਯੁਨੇ ਰਲਯਾਰ,
ਹੁਧਯਾਂ ਪਧਰਾਂਤੁਂ ਲਾਏ ਮੇ ਛੰਛੀ, ਤੇਨੁ ਵੇਘਥੁ ਘੀਕ,
ਘੀਥੁ ਘੈਂਛੀ.

ਆ ਮੈਰੇ ਫਿਫਾਰ ਥਕ ਗਛ ਅਯਯਾਵੇ ਅਯੁਨੇ ਰਲਯਾਰ,
ਮਾਰ ਜਯਾਤੇ ਮੁਝਨ ਆਯਾ ਪਤਾ ਨਦਕਯਾ ਘਰ ਨ ਪਾਯ.
ਜਰਸ" ਪੀਯਾ ਗਲਲਾ ਆਸਾਂ ਰਯਯਾਵੇ—

ਅਯਯਾਨੀ ਨੇਵੇ ਆਯੁਨੇ ਰਲਯਾਰ.

(૧૬)

મંજરી:—કોઈ ફરયાદ તો મુન લે કીસી નીરદોષ અબલામી,
 હીયા બનવામ ગુરબતને હોહાઈ રામ રાબામી.
 જીગરમે પડ ગયે મુશબ જમસે હો ગઈ કાંટા,
 બનીહય બંસરી અબ દેહ ચે સાસી કન્હયામી.
 બાહમન હો ગમે બાહમનનહિ હય છત્ર છત્રીકા,
 મુસલમાનો તુહહી દોડો મદદ કે એક કન્હામી.

(૧૭)

મરોડખાંદ:—બચ્ચા સોચ લેરે ડંડે હીલકર મીલકર રહેના.
 છત્રી બતકર છાંઉ મે રહેના કિંદુ લોટે હુંડે.
 હાથ બેડું હું ચાહરે આગે મશલમાનકે ડંડે
 બાઇકા તું ડંડા હય ઐર બાપકે ઘર આપા
 જમડા મત કરવાના કોઈ હોનો ધર હય ડંડે-બચ્ચા સોચ
 અદલા હવાલે ડંડેસે મીલ રહેના હરીકે લોટે.
 ઉછલ ઉછલકર બાતન કરના સંબેસે તું છોટે-બચ્ચા સોચ
 અલેખકી પતલુન તુહે ઐર મરાલમાનકા ડંડા
 તુહી અંકુ વોહબી અંકુ ખાના મીલકર અંકા
 બાઈ સોચ લેરે પતલુન હીલ મીલકર રહેના

ફોપ સીન.

અંક ત્રીજો.

(૧૮)

સીલની બે—અરે બાગ બાન છોડ ચલાતું બેકસયે દો કલ્યાં
 છોકરીઓ. ઇન કલ્યોને દેખી નહિ હય ખીજાં નગરકી ગલ્યાં
 ડાલી ડાલી બુલબુલ ડોલે કોયલ કુકની કલ્યાં
 સખરંગ રલ્લા કરે ચમનમેં હમ કલ્યા બે કલ્યાં
 આજ હુવા કયા હમારે મુરજ ધુપે તેરી ઢલ્યાં
 કાંટોમે મુરજ ગઈ હમતો સૌના જોડી પલ્યાં
 અરે બાગ બાન.

(૧૯)

છોકરીઓ:-

દરશન લેખી રેહ છીઠાકર નેન બનાયે બંસી
 તમ હોટનમે લગે કન્હીયા ઐર ગુન ગાયે બંસી
 તોલી નીલી ઇમ, હાઈ કન્હા હર્યપેની લે હય નયનામે ડારે
 નીલેહી રંગમે રંગા મોરા મોલા નીલેનેનીલા મોહેડી
 ચોરે હાઈ કન્હીયા.

(૨૦)

મજરી:—લાલી ઔર સુફી કાલક મીલી નેનકે દેશ
 લાલી પ્રેમ બનાવે સુફી પાલન કરે હમેશ
 પાલન કરે સુફી મારે કાલક બાણુ વિશેષ
 હો નયનામે તીનો રહેતે બ્રહ્મા વિશ્વ મહેશે
 તુમ ગોકલકે છારે મોહે ગોરસ દીયોરે ભર ભરકે કટોરે
 હુંટી આંસુકી લડિયાં ગઈ સાવનકી જડિયાં
 તોરા સુમરન કીયોરે
 તુને ખીછડે મીલાય પિતા મોરે જલાય
 મોહે અમરત દીયોરે

(૨૧)

ચનાજી અને ચમપા:—જરા દેખેતો ચલકર—હાં
 સાથ લે લીજયે હનટર—હાં
 ગયા રંડી કે ઘરપર—હાં
 તુમ મરતી હો ઉસપર—હાં
 ને ઘાકે ઘરમે માફંગી ઠાસે
 જુઝા ખ્યાર કીયા રામ ભરોશે
 જરા મંગાવો મોટર—હાં
 ટાયર હો ગયા પન્કચર—હાં

(२२)

नयनालः—देशी जुते भारे यार, सर मेरा डे ईशानदार.

यमपाः—नयना कानी आंखतो भार,

रोऊडयंहः—इयशनकी हय टेह शीटकार.

भरे।डयंहः—कानी आंख झोडा यारो,

नयनालः—भरे हुवेडो और न भारो,

यमपाः—धकडो देवो जुते इटकारो.

नयनालः—

Twinkle Twinkle little Star,

How I wonder what you are

तमाम शुध.

નોટીશ.

પ્રેમી મિત્રો આજે મંજરીના તમાસા
પછી મંજરીનો બીજો ભાગ “લેડી
લાજવન્તી” નામથી ભવિષ્યમાં એજ
રંગ અને ખુબીવાલો ખેલ ભજવામાં
આવશે મહારી વિનંતી કેવળ એટલી
છે કે મંજરીના નાટકમાં છેલ્લો સીન
ક્યાં સમાપ્ત થયો છે તે ધ્યાનમાં રાખવું
જોઈએ કારણ મંજરીના વિવાહ થયા
પછી લગભગ બાર વરસ ગુજરવા
પામ્યા છે અને તે દાઢમ થી “લેડી
લાજવન્તીનો” પ્લાટ શરૂ થશે.

લી૦ સેવક,

મેનેજર.

